

mož, pri volitvah za deželni zbor pa za dr. Suppan-a in dr. Kaltenegger-ja.

— (*Strah pred Dittes-om*), ki so ga „Novice“ v zadnjem listu razodele, ko se je izvedelo, da gré g. Lesjak na studenec njegove učenosti napajat se („Laib. Zeitg.“ je tolažila ta strah, rekši, da g. Lesjak ne gré samo na Dunaj Dittes-a poslušat), upravičuje „Vaterland“, ki v enem svojih poslednjih listih pripoveduje, da politične kazine in ž njimi vred katoliško ljudstvo na Dunaji protestujejo skupno zoper veri nevarne napade Dittes-ove in zahtevajo, naj se nemudoma odstavi od vodstva pripravniških šol na Dunaji. Ali bodo ti protesti in peticije svoj namen dosegle ali ne, ne vemo; to pa vemo, da se pravi katolicizmu v obraz biti, ako se na učilišče, kjer se izrejajo učitelji ljudskih šol, za vodjo in s plačo 3500 gold. pokliče nemšk tujec, luteran in človek, ki je v učiteljskem zboru nasvetoval sledeči predlog: „v ljudski šoli naj se verski nauk po svoji vredbi in izpeljavi popolnoma prepusti učiteljstvu, starišem pa je prostovoljno, da se njihovi otroci tega nauka udeležujejo ali ne; dokler pa to do izpeljave ne pride, naj se popolnoma izključi verski nauk iz šole“. — Ravnokar pa slišimo, da jo je gosp. Lesjak že domú pripihal iz Dunaja. Pač naglo se je seznanil z dunajsko pripravljalnico. Jako bi nam ustregel, ako bi blagovolil bodi-si v „Novicah“ ali „Triglavu“, in če tudi v „Tagblattu“ naznaniti nam dobrodejni vspeh svojega kratkega potovanja.

— V zadnjem občnem zboru kranjskega društva v pomoč vdovam, sirotam in onemoglim učiteljem, sprejeta pravila je c. k. vlada potrdila.

— (*Sokolov izlet.*) V nedeljo 24. dan t. m. popoldne napravi „Sokol“ izlet čez Štepanovas, Bizovik, sv. Urh v Velče. Vso pot spremljevala bo društvo novo uniformirana Sokolova godba. Sokolovci v polni društveni obleki (s čikoži) se zberó ob pol dveh popoldne v čitalnici. Sokolov prapor bo pri tem izletu prvokrat okinčan s trakom, kterege so društvu poklonile Ipavske domorodke 29. dan u. m. Če bo 24. dan t. m. neugodno vreme, je izlet preložen na drugo nedeljo 31. dne t. m.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — **Vojska je gotova.** Kakor s trte se je izvila vojska in sicer vojska najstrašnejša. Za zdaj je boj še omejen le na Francoza in Prusa (Prajza), al francoska in pruska vlada ste največi vojaški vladi, za kterima stojé silni narodi; zato bode težko, skor nemogoče držati boj v teh ožih mejah. Al kar se Avstrije tiče, naj se véde tako, da se nikakor ne vtakne vmes in le od daleč naj gleda, kako se mesarijo ubogi narodi, pokončujejo uboge dežele, samo zato, ker en vladár (cesar Napoleon) po sili hoče vojsko imeti, da francosko ljudstvo slave išče na tuji zemlji, pa pozabi, da domá mora beračiti za svobodo pri tistem možu, ki se je na Francozko pritepel in pod sleparstvom ljudovladnega predsednika se kmalu kot cesar vsedel na prestol francoski. Nam pač živa duša očitati ne more, da imamo srce do Prusov, saj vemo, da politika pruska namerava tudi nas Slovence do Adrije vtopiti v nemško morje, in tudi pruska vlada pred 4 leti ni ravnala drugače kakor zdaj francoska, — al kjer je krivica tako v nebó vpijoča kakor pri Napoleonu, ondi mora vsak reči, da pruska vlada je nedolžna strašnih nadlog, ki pretijo Evropi, ako vojska prestopi tla francoska in pruska. Če morebiti še nikoli narodi avstrijsko-ogerski niso bili v politiki edinih misli, sedaj morajo biti v tem, da vlada naša vse stori,

da se plamen vojske ne razširi čez avstrijsko-ogersko zemljo.

Pretvezo te vojske smo že zadnjič popisali. Španjci nimajo kralja; začasna vlada hoče državnemu zboru španjskemu nasvetovati princa Leopolda Hohenzollernskega; vpraša ga tedaj: ali hoče biti kralj Španiji. Odgovoril je, da, in pruski kralj je pritrdil temu in princa pooblastil, da sme prevzeti ponujeno krono špansko. To pa je bilo, kakor da bi bila pruska vlada staknila v sršenovo gnjezdo Napoleonovo! Kakor da bi Napoleon (ki je hotel svojo kreaturo na španjski prestol povzdigniti), imel pravico pruskemu kralju, pruski vladi, španjski vladi, španjskemu narodu ukazovati, kaj naj storijo, tako je pruskemu kralju poslal povelje, naj prekliče za zdaj in za večne čase dovoljenje, da se princ Hohenzollernski vsede na prestol španski. Prav tako kakor je nekdanj Napoleon I. hotel ukaze dajati vsej Evropi, tako predrzen je zdaj Napoleon III. Treba bode tudi tega ošabneža, ki so ga leta 1851. nekteri molili za „rešitelja človeštva“, učiti kozje molitve.

Kdo bode zmagal v tej vojski, težko je prerokovati. Tudi je težko reči, komú naj bi Slovenec zmago privošil. Francozka vlada utegne, kakor izvedenci pripovedujejo, 699.000 mož postaviti v boj, pruska vlada s severnimi zavezniki pa 888.800, pa tej armadi pristopijo še Bavarci (Parci), Badenci in Virtemberžani, potem bi pruska armada štela še 121.140 mož. Gotovo pa je, da so Francozi na morji veliko močnejši kakor Prusi. Francozi se menda nadjajo podpore Dancev in Italije. Pa kaj more iz vsega tega klobčiča se še razviti, ako Prusu ali Francozu na pomoč hitijo še druge vlade! Občni plamen pa potem gotovo vstane, ako Rus pristopi v vojski, potem pristopi tudi Avstrija — in iz vsega tega začnó se prekucije na Turškem. Tak je pogled v prihodnost!

— (*Deželni brambovci.*) Pravila nove postave za deželne brambovce za našo polovico Avstrije je, kakor so „Novice“ že povedale, cesar potrdil. Vse te dežele so razdeljene v devet brambovskih poveljniških okrajev; Štajerci, Kranjci in Korošci spadajo pod četrti, Tržačani, Goričani in Gradiščani pa pod peti taki okraj. Vsaki poveljniški okraj šteje več batalijonskih okrajev, ki ima vsaki svojo številko in imé tistega mesta, kjer je poveljništvo batalijona ustanovljeno. Tako je na Koroškem: 21. Celovski, 22. Belaški; na spodnjem Štajarskem: 19. Mariborški, 20. Celjski; na Kranjskem: 23. Ljubljanski, 24. Novomeški; na Goriškem in Primorskem: 25. Tržaški in 26. Pazenski brambovski batalijon.

— Že več tednov je pri tukajšnji deželni sodniji trajala konečna obravnava z voditelji delalcev, na ktere je sum letel, da hočejo v zvezi z vnanjimi, vzlasti nemškimi kolovodji prekucniti samovladno (monarhično) osnovo držav in namesti nje vpeljati ljudovlado (republiko). Danes bodo sodniki sodbo izrekli. Državni pravdnik je mnogo njih krive spoznal vélikega izdajstva in še družih hudodelstev, pa nasvetoval, naj se jim odmeri kolikor mogoče nizka kazen. — Ves Dunaj radoveden čaka izida te velikanske pravde, zarad ktere se je vlada celó kakega nepokoja bala in je zato vojakom v kosarnah dala ukaz, da so pripravljani, ako bi delalci tû in tam zarad obsojenih začeli razsajati. — Tudi to je sad nove „liberalne“ ère. Takrat, ko so se po želji Giskrovega ministerstva kovalé brezverske postave v državnem zboru, takrat je novoèrcem dobro delo, da so pred zbornico delalci strah delali gospôski zbornici, ako bi bila nameravala podreti te postave. Kdor veter seje, mora pripravljen biti, da žane vihár!

— Dunajski mestni zastop je naročil svojemu pravniskemu odseku, naj nemudoma izdela osnovo adrese na skupno ministerstvo, v kateri se bode prosilo, naj se brž ko brž skliče deželni zbor, ki naj takoj voli državne poslance. Državni zbor bode imel potem govoriti o stanju avstrijske monarhije v sedanjih evropskih homotijah. Ravno tako se je potrdil sledeči sklep: „Ko bi prišlo do boja med Francijo in Prusijo oziroma Nemčijo, želi dunajsko prebivalstvo najstrožjo neutralnost avstrijske države in bi kar najglobokeje obžalovalo, ko bi se Avstrija zamotala v kako vojsko. Srenjski odbornik je pri tej priliki rekel: „Mi smo tisti, ktere pri vojski gonijo v mesnico. Koga zadenejo bremena vojnih nesreč? Vse samo ljudstvo. Tiste, ki so vojsk krivi, ničesar hudega ne zadene; toraj mora ljudstvo samo govoriti in se oglašati proti vojski“.

— Najvišji zdravniški svet na Dunaji se je 25. dne u. m. ustanovil in za prvosednika si izvolil prof. dr. Rokitanskega, za namestnika dr. Ulricha.

— Vodstvo Elizabetne zahodne železnice daje na znanje, da za blagó, ki se pelje iz Salzburga ali Passava, ne prevzame vprihodnje nobenega poročstva več. To so tedaj prva znamenja, da kmalu bode vožnja čez Nemčijo v Pariz popolnoma nehala.

— Avstrijski škofje so se večidel te dni vrnili iz Rima na svoj dom nazaj.

— (Znižana poštnina.) Od 1. maja počenši se je znižala poštnina pri poštnih nakaznicah (Postanweisungen) in sicer se plačuje zdaj za 10 gld. samo 5 kr., od 10 do 50 gold. 10 kr., od 50 do 100 gold. 15 kr. Pošiljanje naročnine za časnike do 10 gold. pride celó dober kup, ker se ne plača več kakor samo 5 kr. Če pa se pošlje naročnina v pismu, mora, ki pošilja, že plačati 18 kr., in ki denar prejme, tudi 3 kr., skupaj 21 kr.; razlike je tedaj tukaj za 17 kr.

Ogersko. Iz Pešta. Vladni časniki preklicujejo laž, da je iz Dunaja došel ukaz, naj se vsi na Ogerskem bivajoči vojaki skupne armade postavijo na vojskino stan. Dopustenci (urlaubarji) in rezervisti se le kličejo v jesenske 20dnevne vaje, kakoršne so vsako leto navadne.

Galicija. — Kako nekteri Poljaki modrujejo o tem, kako naj se Avstrija véde o francosko-pruski vojski. Oni pravijo: Poljaki naj delajo na to, da se Avstrija ne vtika v ta boj tako dolgo ne, dokler se kaže, da bi zmagali Francozi; kajti čem manj se Avstrija vtiče vmes, tem manj bode dobila v tem primerljeji. Še le takrat, ko bi Francozi tepeni bili, naj se Avstrija sili, da gré Francozom na pomoč, kajti če Prus zmaga, požre Galicijo in Ogersko. — Poljak le povsod sebe vidi in Magjara!

Francosko. Iz Pariza. — 17. dan t. m. je nesel francoski general napoved vojske pruski vladi v Berlin. Do danes se krvavi boj še ni začel, tudi se še ne vé, kje, da bode prva kanona zagrmela. — Ministerstvo je od državnega zbora zahtevalo 50 milijonov za vojskine potrebe na suhem, 16 pa za potrebe na morje; zbor je dovolil; se ve, da teh 66 milijonov je le za prvo potrebo. — Francozi so vsi veselja pijani, da bode vojska! kodar se pokaže Napoleon, vse vpije in tuli: „vive l'empereur!“ (živel cesar), „živela vojska!“ „proč s Prusom!“ „Hajd v Berlin!“

Vladam južnih nemških držav je francoska vlada ob enem poslala pismo, v katerem v 24 urah zahteva odgovor: ali jih je volja v francosko-pruski vojski nobenostranskim (neutralnim) ostati ali ne. Želeti bi bilo pač to, da se južne nemške vlade ne vtaknejo vmes in da tako boj ostane omejen na francosko-prusko

zemljo, al bavarska vlada se je že nagnila na stran prusko, in tudi virtemberška ne bode môgla drugače. — Cesar Franc Jožef je neki lastnoročno pismo poslal Napoleonu, v katerem mu zagotavlja strogo nobenostranost (neutralnost). In ruska vlada je neki zeló zadovoljna s tem zagotovitom avstrijskim.

Vsak dan se pričakuje razglas francozki do Nemcev, v katerem jim bode Napoleon zagotovil, da se bode boj sukal le na pruski zemlji in da ne za palec nemške zemlje noče Francoz vzeti.

Francozka armada se je proti Strassburgu pomikati začela. — Tam ob levih krajih Rajna, kjer menda bode začetek bojišča, je vse zbegano od strahú in beži, kamor more; v mestih, kjer so trdnjave, ni že skor drugega človeka kakor le vojaki so ostali, vse je bežalo.

Na borsi pariški ni nič barantije; strah pred vojsko je vse umrtudil.

Prusko. Iz Berlina. Tudi tukaj je vse navdušeno za vojsko in hrepení po njej. Kodar se prikaže kralj, povsod slavaklici, grom in strela pa Francozom. General Moltke je ministerstvo zagotovil, da pruska armada še nikoli ni bila na boj tako dobro pripravljena kakor zdaj, in da se nadja zmage. Vsem časnikom pa je pruska vlada ostro prepovedala, da ne smejo najmanjše stvari povedati o gibanji armadinem. Po takem se ne bode nič pravega izvedelo, dokler ne bode se vnel hudi ravns.

Rusovsko. — O tem, kako se bode ruska vlada vstopila nasproti francosko-pruski vojski, se ta hip še skoro bolj ugibuje kakor o vojski sami. Berolinski časnik „Börsen-Courier“ je včeraj pisal, da tudi ruska vlada je vojsko napovedala francoski; al to je tako malo verjetno, da tega še oni ne verjamejo, ki bi radi vojsko imeli med Rusom in Francozom. Da pa se vendar nekaj med Parizom in Petrogradom ongavi, temu je priča brzi odhod francoskega poročnika generala Fleury-a iz Petrograda v Pariz.

Turško. Iz Carigrada 15. julija. Tukaj je bil pred 8 dnevi zopet strašen ogenj; pogorelo je zopet 1200 hiš. — Kobilice pa pokončujejo polje v okolici carigradski.

Današnjemu listu je priloženo vabilo na naročbo „Brenceljna“, ktereга vrednik bode tudi kmalu na svitlo dal „Brenceljna v koledarjevi obleki“.

Žitna cena

v Ljubljani 13. julija 1870.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 5 fl. 30 — banaške 6 fl. — — turšice 3 fl. 50. — soršice 3 fl. 73. — rži 3 fl. 50. — ječmena 3 fl. — — prosa 2 fl. 90. — ajde 3 fl. 30. — ovsa 2 fl. 60 — Krompir 2 fl. 40.

Žitna cena

v Kranji 18. julija 1870.

Vagán pšenice 5 fl. 85. — rži 4 fl. — — ječmena 3 fl. 60. — ovsa 2 fl. 80. — soršice 4 fl. 40. — ajde 3 fl. 55. — prosa 3 fl. 40. — krompirja 2 fl. 30. — fižola 3 fl. 84.

Kursi na Dunaji 19. julija.

5% metaliki 50 fl. — kr. Ažijo srebra 130 fl. 05 kr.
Narodno posojilo 59 fl. — kr. Napoleondori 11 fl. 04 kr.

Loterijne srečke:

v Gradcu } 16. julija 1870: 50. 64. 72. 33. 63.
na Dunaji } 66. 8. 32. 38. 41.
Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji 30. julija.